

Фаховий коледж
Приватного вищого навчального закладу
«Медико-Природничий Університет»
м. Миколаїв
СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Правознавство
Освітньо-професійна програма	Медсестринство
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	223 Медсестринство
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	II рік, семестр 4
Кількість кредитів ECTS/ Обсяг	Кредитів 3 усього годин 90 лекції 20 семінарські 16 самостійна робота 54
Викладач ІІІП	Яровий Д.А.
E-mail, контактний телефон викладача	
Посилання на сайт	
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	Правознавство на всіх рівнях і в усіх своїх структурних елементах забезпечує, перш за все, примноження нового знання про право як основний регулятор суспільних відносин, що являє собою систему загальнообов'язкових, формально визначених, встановлених чи санкціонованих державою правил поведінки, регулюючих найважливіші суспільні відносини посередництвом правових норм . Правова норма – це формально визначене, сформульоване або санкціоноване державою загальнообов'язкове правило поведінки загального характеру, реалізація якого забезпечується державними примусовими заходами.
Мета та завдання курсу	Метою навчальної дисципліни “Правознавство” є засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять національного права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативноправові акти у практичній медичній діяльності, грамотно оцінювати юридичні факти, вільно орієнтуватися в сучасному правовому полі.

			Завдання навчальної дисципліни — надати студентам систематичні знання з юридичних наук. Засвоєння специфічної фахової термінології, певного правового мінімуму знань з конституційного, цивільного, сімейного, трудового, адміністративного, кримінального, медичного права України — неодмінна передумова майбутньої професійної діяльності фахівця в обставинах сучасного економічного життя. Після вивчення дисципліни студенти повинні знати: - головні загальнотеоретичні поняття галузей цивільного, трудового, сімейного, адміністративного, господарського та кримінального права, їх тлумачення та категорії; - завдання, мету та основні положення (принципи), відповідно до яких здійснюються цивільні, трудові, сімейні, адміністративні, господарські, медичні та кримінальні правовідносини в Україні; - основні правила та процедури прийняття рішень та складання для їх закріплення відповідних документів з усіх питань, що виникають під час їх розгляду. Студенти повинні вміти: - своєчасно та правильно виявляти, перевіряти та оцінювати докази та фактичні обставини, які виникають у процесі практичної роботи та життя; - правильно вибирати та аналізувати правові норми в процесі їх фактичного застосування; - приймати законні, обґрунтовані та доцільні рішення з усіх питань, які виникають повсякденно в реальному житті; -набути твердих навичок з використання отриманих знань у стандартних ситуаціях — під час виконання вправ, розв’язання задач, аналізу навчальних тестів, що дасть змогу орієнтуватися в реальних життєвих ситуаціях і приймати правильні рішення.
			Програмні результати навчання
			У результаті вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» у здобувача освіти будуть сформовані наступні компетентності: Загальні компетентності: ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії. • основні завдання навчальної дисципліни на досягнення результатів навчання: РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров’я.
			Зміст курсу
№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин	
1	Основи теорії держави і права України. Право, мораль, медична етика та	2	

	деонтологія. Основи конституційного права України. Права та обов'язки медичних працівників. Захист прав пацієнта	
2	Основи адміністративного права України. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я	2
3	Основи цивільного права і цивільного процесу. Цивільноправовий статус медичного працівника	2
4	Основи трудового права. Особливості регулювання праці медичних працівників	2
5	Основи кримінального права. Кримінальна відповідальність в охороні здоров'я	2
6	Основи сімейного права. Медикоправові проблеми штучного запліднення	2
7	Основи права соціального захисту. Медичне обслуговування — одна з форм соціального забезпечення	2
8	Основи фінансового права України. Державна система медичної допомоги, її фінансування	2
9	Основи господарського права України. Приватна медична практика як вид спеціальної підприємницької діяльності	2
10	Основи екологічного права та завдання санітарноепідеміологічного нагляду в галузі охорони навколишнього середовища	2
	Усього:	20
№ з/п	ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії держави і права	2
2	Тема 2. Основи конституційного права України	2
3	Тема 3. Основи цивільного права України	2
4	Тема 4. Основи медичного та військового права України	2
5	Тема 5. Основи кримінального та кримінально-процесуального права України	2
6	Тема 6. Основи трудового права України	2
7	Тема 7. Основи сімейного права України	2
8	Тема 8. Правоохоронна та судова система України	2
	Усього:	16
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин
1	Основи теорії держави і права України. Право, мораль, медична етика та деонтологія.	6
2	Основи теорії держави і права	4
3	Основи конституційного права України	4
4	Основи цивільного права України	4
5	Основи медичного та військового права України	4
6	Тема 5. Основи кримінального та кримінально-процесуального права України	4
7	Тема 6. Основи трудового права України	4
8	Тема 7. Основи сімейного права України	4
9	Тема 8. Правоохоронна система України	4
10	Тема 9. Судова система України	4
11	Особливості правових норм в умовах режиму воєнного стану	4
12	Система антикорупційних інституцій в Україні:	4
13	Міжнародна система прав людини.	4
	Усього:	54

Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з історії та культури України; основ економічних знань; української мови та інших дисциплін, які формують
---------------------	---

	загальні та фахові компетентності.
Кореквізити	Навчальні дисципліни: основи екології; економіка, організація та планування підприємства; охорона праці; та атестація
Постреквізити	Післядипломне навчання також закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки за освітнім ступенем бакалавр
Методи навчання	Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання: - вербальні (лекція, пояснення, розповідь); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота здобувачів
Засоби діагностики	письмовий тестовий контроль - усне індивідуальне опитування - індивідуальне завдання
Засоби контролю	поточний контроль, підсумковий контроль – (залік)
Перелік практичних навичок та вмінь до вивчення курсу	
1.. Бути ознайомленим з законодавством, класичними зразками літератури, а також роботами вітчизняних і зарубіжних дослідників суспільства.. 2. Засвоїти основні поняття правознавства. 3. Оволодіти інформаційним мінімумом науки про права людини (факти, дати, персоналії, відкриття тощо). 4. Уміти застосовувати політико-правовий, історико-аналітичний підхід, соціологічний метод при оцінці розвитку народу України в різні епохи. 5. Використовувати знання з основ правознавства для професійного вдосконалення і самовиховання. 6. Оволодіти методикою дослідницької роботи. 7. Навчитися працювати з законодавчою базою, довідковою літературою, скласти бібліографію по темі. 8. Аналізувати першоджерела, реферувати, аналізувати і узагальнювати наукову літературу. 9. Формулювати проблему, мету і висновки дослідження. 10. Виступати перед аудиторією, вести дискусію 11. Зрозуміти загальні закономірності розвитку правових знань у людському суспільстві на етапах його історичного розвитку. 12. Аналізувати і конспектувати писемні джерела з правових знань. 13. Оцінювати значення подій в розвитку суспільства відповідно до правових норм. 14. Знати головні директивні документи з реформування системи освіти України і особливості їх реалізації в регіоні. 15. Працювати з довідковою літературою. 16. Знати головні директивні документи з реформування системи освіти України і особливості їх реалізації в регіоні.	
Перелік питань до підсумкового контролю вивчення курсу	
1. Що таке держава? 2. Які причини й закономірності виникнення держави та права? 3. У чому полягають переваги й недоліки основних теорій походження держави? 4. Як співвідносяться соціальна, політична й державна влада? 5. Яке місце посідає держава у політичній системі? 6. Охарактеризуйте основні ознаки держави. 7. Які види державних органів існують в Україні? 8. У чому полягають основні проблеми формування громадянського суспільства й правової	

держави в Україні?

9. Що таке право?

10. Яке місце посідають норми права в системі соціальних норм?

11. У чому полягає відмінність права від моралі?

12. Яка система влади діє в сучасній Україні? Охарактеризуйте її основні елементи та функції.

13. Як можна визначити поняття: “законність”, “правові відносини”, “юридичний факт”, “правопорушення”, “юридична відповідальність”?

14. Як ви розумієте поняття “лікарська етика” та “медична деонтологія”?

15. У чому полягає суть правової і політичної культури медичного працівника?

16. Які основні ознаки та юридичні властивості Конституції України?

17. Яку структуру має Конституція України?

18. Які державні символи має Україна?

19. Які документи підтверджують громадянство України?

20. Які права та обов’язки людини і громадянина передбачені Конституцією України?

21. Які органи уповноважені вирішувати питання громадянства?

22. Дайте характеристику джерел конституційного права України.

23. Кому належить право визначати і змінювати конституційний лад в Україні?

24. За яких умов громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах?

25. Охарактеризуйте права та обов’язки медичних працівників.

26. Дайте визначення поняття “пацієнт” і перерахуйте права пацієнтів за законодавством України.

27. Дайте визначення адміністративного права.

28. Що являє собою предмет адміністративного права?

29. Охарактеризуйте джерела адміністративного права. У чому їх особливості?

30. Державне управління як вид соціального управління: поняття, ознаки, принципи.

31. Форми і методи державного управління.

32. Поняття, види, правові засади державної служби в Україні.

33. Дайте визначення адміністративного правопорушення.

34. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.

35. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх у віці від 16 до 18 років.

36. Які органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?

37. Які існують види відповідальності медичних працівників за вчинені правопорушення?

38. Охарактеризуйте управління санітарно-епідеміологічним наглядом.

39. Охарактеризуйте систему цивільного законодавства.

40. Дайте характеристику Цивільному кодексу України.

41. Охарактеризуйте предмет і метод цивільного права.

42. Коли має місце спадкоємство за законом, а коли за заповітом?

43. Хто може бути спадкоємцем?

44. Черговість спадкоємців за законом до спадкування.

45. Що таке юридична особа і які ознаки їй властиві?

46. Чим філія юридичної особи відрізняється від її представництва?

47. Охарактеризуйте цивільно-правовий статус сімейного лікаря та медичної сестри.

48. Поясніть, у чому полягає особливість страхової медицини.

49. Дайте визначення та розкрийте суть цивільно-правової відповідальності у сфері медичної діяльності.

50. Що являє собою зміст трудового договору?

51. У чому полягають відмінності переведення на іншу роботу від переміщення?

52. У чому полягають відмінності скороченого та неповного робочого часу?

53. У яких випадках щорічна відпустка має бути перенесена за вимогою працівника?

54. Назвіть методи забезпечення трудової дисципліни.

55. Які категорії працівників несуть спеціальну дисциплінарну відповідальність?
56. Порівняйте матеріальну відповідальність за трудовим правом і майнову відповідальність за цивільним правом.
57. Визначте сторони колективних трудових спорів (конфліктів).
58. Назвіть організаційно-правові форми соціального захисту.
59. Які пенсійні виплати призначаються за рахунок коштів Пенсійного фонду України?
60. Розкрийте поняття, систему, принципи та завдання кримінального права України.
61. Дайте загальну характеристику Кримінального кодексу України.
62. Дайте визначення поняття “злочин”. Вкажіть його види.
63. Розкрийте поняття та елементи складу злочину.
64. Дайте визначення поняття “покарання”. Вкажіть його види.
65. У чому полягають особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх?
66. Розкрийте поняття “стадії вчинення злочину”, їх види і значення.
67. Дайте визначення співучасті у злочині.
68. Вкажіть та охарактеризуйте обставини, що виключають злочинність діяння.
69. Розкрийте поняття множинності злочинів та його форм.
70. Дайте визначення понять “шлюб” і “сім’я”.
71. Які перешкоди встановлені законодавством до вступу в шлюб?
72. Визначить поняття та предмет правового регулювання сімейного права України.
73. Що слід розуміти під сім’єю за сімейним законодавством?
74. Перерахуйте права та обов’язки подружжя?
75. Назвіть основні права та обов’язки матері, батька і дитини.
76. Визначте зміст шлюбного договору. Які питання не можуть бути предметом шлюбного договору?
77. На які предмети (речі, майно) чоловік і дружина мають право особистої приватної власності, а на які — право сумісної власності?
78. Який порядок припинення шлюбу?
79. Які форми правового захисту дітей вам відомі?
80. Охарактеризуйте медико-правові проблеми штучного запліднення.
81. Що таке право соціального захисту?
82. Які Ви знаєте джерела права соціального захисту?
83. Які Ви знаєте види соціального забезпечення?
84. Назвіть основні права та обов’язки громадян у галузі охорони здоров’я.
85. Які Ви знаєте нормативно-правові акти, що спрямовані на забезпечення прав громадян на охорону здоров’я і медико-санітарне обслуговування?
86. У яких випадках призначають пенсії за вислугу років?
87. У чому полягає державний захист сім’ї та дитинства?
88. Які види пенсій належать до категорії обов’язкових?
89. Охарактеризуйте допомоги та їх види.
90. Що є предметом вивчення фінансового права?
91. Що таке бюджетний процес?
92. Показники яких бюджетів входять до зведеного бюджету України?
93. Які установи чи організації повністю утримуються за рахунок державного чи місцевого бюджету?
94. Охарактеризуйте державну систему медичної допомоги.
95. Особливості фінансування медичної галузі.
96. Приватна медицина та її суть.
97. Дайте визначення господарського права.
98. Дайте загальну характеристику Господарського кодексу.
99. Охарактеризуйте джерела підприємницького права.
100. Назвіть види підприємницької діяльності.
101. Назвіть принципи підприємницької діяльності. 102. Які види підприємств можуть бути

утворені в Україні? 103. Які ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики? 104. Перерахуйте кваліфікаційні вимоги до суб'єктів господарювання, які здійснюють медичну практику. 105. Обґрунтуйте спеціальні та особливі вимоги до суб'єктів господарювання, що здійснюють медичну практику. 106. Що є предметом екологічного права? 107. Охарактеризуйте екологічні права та обов'язки громадян. 108. Які об'єкти екологічного права ви знаєте? 109. Охарактеризуйте правове забезпечення екологічної безпеки. 110. Які існують види екологічної експертизи? 111. Які завдання санітарно-епідеміологічного нагляду? 112. Що є основою юридичної відповідальності в галузі екології?
Політика курсу
Навчальна дисципліна Правознавство є обов'язковою дисципліною для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Медсестринство» спеціальності 223 Медсестринство. Політика курсу базується на виконанні у повному обсязі навчальної програми курсу, відпрацюванні пропущених занять, виконанні самостійних завдань, академічній доброчесності. Присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролів результатів без використання зовнішніх джерел інформації; самостійне виконання індивідуальних завдань та посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей. Дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами та викладачами.
Політика оцінювання курсу
Всі види контролю за навчальну діяльність слухачу виставляються за національною 4-бальною шкалою: Оцінка (відмінно) виставляється слухачу, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, структуровані контрольні роботи. Оцінка (добре) виставляється слухачу, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, добре володіє вивченим матеріалом, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію; використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; відповідь його логічна, хоч і має неточності. Оцінка (задовільно) виставляється слухачу, який за допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал та вибирає тактику дій, може повторити за зразком певну операцію, дію; правильно послідовно, але невпевнено виконує практичні навички у відповідності до алгоритмів; відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; Оцінка (незадовільно) виставляється слухачу, який може розрізняти об'єкти вивчення, але невірно оцінює ситуацію, неправильно вибирає тактику дій, що зумовлює погіршення ситуації, неправильно виконує практичні навички; відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
Рекомендована література
Основна 1. Карпунов В.М., Загоруй І.С., Сікілінда О.І. Правознавство: Навч. посіб.— Луганськ, 2006. — 712с. 2. Керецман В.Ю., Семерак О.С. Правознавство: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2002. — 400с.

3. Правознавство: Навч. посіб. / заг. ред. С.М. Тимченко, Т.О. Коломоєць. — К. : Істина, 2007. — 480с.
4. Правознавство: Навч. посібник / за ред. Р.І. Кондратьєва. — К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2008. — 488с.
5. Правознавство : навч. посіб. / С. В. Дрожжина [та ін.] ; за ред. С. В. Дрожжиної. - К. : Знання, 2010. - 350 с.
6. Правознавство: Підручник / відп. ред. О.В. Дзера. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 848с.
7. Правознавство: Підручник / за ред. В.В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 736с.
8. Правознавство: Підручник / за ред. В.Ф. Опришка, Ф.П. Шульженка. — К.: КНЕУ, 2003. — 767с.
9. Рубан В.В. Правознавство. 250 задач з трудового права: [посібник]. — Х.: Основа, 2007. — 112с.
10. Шульга П.В. Основи правознавства. Навч. посібник. — К.: Атіка. - 2011.- 424 с.

Додаткова література

1. Адміністративне право України: Підручник / за ред. Т.О. Коломоєць. — К.: Істина, 2009. — 475с.
2. Галянтич М.К. Житлове право України: Навч. посібник. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — 498с.
3. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / заг. ред. Ю.С. Шемшученко. — К.: Юридична думка, 2008. — 720с.
4. Жмура І. М. Правознавство. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення : кредитно-модульна система орг. навч. процесу : для студ. всіх напрямів підготов. / І. М. Жмура ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2010. - 354 с.
5. Земельне право України. Академічний курс: Підручник. — К.: Ін Юре, 2008. — 593с.
6. Зюнькін А.Г. Фінансове право: Навч. посібник. — К.: Персонал, 2008. — 561с.
7. Коментар до Конституції України. — К., 1996. — 377 с.
8. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / за ред. М. І. Мельника, В.А. Клименка. — К.: Атіка, 2008. — 375с.
9. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 496с.
10. Курило М.П. Комерційне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Курило, В. М. Завальний, М. В. Завальний ; Сум. нац. аграр. ун-т. - Суми : Університетська книга, 2011. - 238 с.
11. Кухарєв О. Є. Спадкове право України : навч.-практ. посіб. / Кухарєв О. Є. - К. : "Правова єдність", всеукр. асоц. видавців, 2011. - 221 с.
13. Мацелик М.О. Фінансове право : навч. посіб. / М. О. Мацелик, Т. О. Мацелик, В. А. Пригоцький ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. К. Шкарупи. - К. : Знання, 2011. - 816 с.
14. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посібник. — К.: Істина, 2007. — 336 с.
15. Правознавство : навч. посіб. - О. : ОРІДУ НАДУ, 2010. - 250 с.
16. Сімейне право України: Підручник / заг.ред. В.П. Мироненко. — К.: "Правова єдність", 2008. — 477с.
17. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 688 с.
18. Трудове право України: Академічний курс: Підручник / за ред. П.Д. Пилипенка. — К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. — 536с.
19. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. / заг. ред. Я.М. Шевченко. — К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2006. — Т.1: Загальна частина. — 696с.
20. Цивільне право України. Загальна частина / за ред. І.А. Бірюкова Ю.О. Заїки. — К.: КНТ, 2008. — 478с.
21. Чвалюк А. М. Правові основи формування державного бюджету України : [монографія] / А. М. Чвалюк ; Донец. ун-т економіки та права. - К. : КНТ, 2011. - 219 с.
22. Чушенко В.І., Заєць І.Я. Конституційне право України: Підручник. — К.: Ін Юре, 2007. — 485с.

23. Шляхтун П. П. Конституційне право України: Підручник. — К.: Освіта України, 2008. — 592с. 1

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 року.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.03.2003 року // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11.
4. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. — 2003. - № 18. — Ст. 144.
6. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1983. — додаток до № 28. — Ст. 573.
7. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001р. // Урядовий кур'єр. — 2001. — 15 листопада.
8. Кодекс законів про працю України: за станом на 15 квітня 2006 р. — Офіц. вид. — К.: Атіка, 2006. — 104 с.
9. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради. — 2001. — № 25-26.- Ст.131.
10. Кримінально-процесуальний кодекс України від 30.04.2012 р.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1984. - Додаток до N 51. - Ст.1122 (ст. 265).
12. Митний кодекс України від 11 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. - № 38-39. — Ст. 288.
13. Про адвокатуру: Закон України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 9. — Ст. 62.
14. Про громадянство України: Закон України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України.-2001.- № 13.- Ст. 65.
15. Про прокуратуру: Закон України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 793.

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
7. <http://student.pp.ua/load> - Студентський портал України
8. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України

Електронні ресурси

- 1.Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. — Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. — 360 с.

<https://duan.edu.ua/images/staff/departments/law/Files/pravoznavstvo.pdf>